

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudců JUDr. Milady Tomkové, JUDr. Jiřího Pally, JUDr. Jakuba Camrdy, Ph.D., a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobců: **a) Y. K., b) nezl. D. K.**, zastoupeného zákonnou zástupkyní ad a), oba zastoupeni JUDr. Josefem Moravcem, advokátem, se sídlem Velké náměstí 135/19, Hradec Králové, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, poštovní přihrádka 21/OAM, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 5. 2008, č. j. OAM - 21/VL - 10 - K03 - 2008, o kasační stížnosti žalobců ad a) a ad b) proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 20. 3. 2009, č. j. 28 Az 28/2008 - 63,

takto:

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovenému zástupci žalobců JUDr. Josefu Moravcovi, advokátu, se sídlem Velké náměstí 135/19, Hradec Králové **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 4712 Kč, která je splatná do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení z účtu Nejvyššího správního soudu.

Odůvodnění:

Kasační stížností napadli žalobci (dále též „stěžovatelé“) v záhlaví uvedený rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové, jímž byla zamítnuta jejich žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 29. 5. 2008, č. j. OAM - 21/VL - 10 - K03 - 2008. Rozhodnutím správního orgánu nebyla stěžovatelům k jejich žádosti udělena mezinárodní ochrana podle ust. § 12, § 13 a § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

Stěžovatelé napadli rozsudek krajského soudu kasační stížností z důvodů podřaditelných pod ust. § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Konkrétně stěžovatelé namítali nesprávné posouzení otázky pronásledování podle § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť manžel stěžovatelky ad a) a otec stěžovatele ad b) byl v Kazachstánu několikrát fyzicky napaden z národnostních a

náboženských důvodů; v Kazachstánu jsou vyostřené vztahy mezi etnickými Rusy (obvykle pravoslavného vyznání) a etnickými Kazachy (obvykle muslimové). Stěžovatelé se v důsledku osobních zkušeností svého manžela a otce s fyzickým napadením a následným přístupem státních orgánů k řešení těchto problémů oprávněně a dlouhodobě obávali o svou bezpečnost. Stěžovatelé ad a) a ad b) zdůrazňují, že jeho obavy pociťují jako své vlastní. Stěžovatelé dále polemizují se závěry krajského soudu vztahujícími se k posouzení žaloby manžela stěžovatelky ad a).

Stěžovatelé dále namítají, že žalovaný rozhodl na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu, neboť se vůbec nevypořádal s hrozbou vážné újmy, která stěžovatelce ad a) v případě návratu do země hrozí. Za vážnou újmu považuje možnost obvinění a následného uvěznění pro velezradu spočívající v tom, že stěžovatelka opustila Kazachstán a požádala v jiné zemi o mezinárodní ochranu. Krajský soud i žalovaný v dané věci rozhodovali jen na základě nepřímých zdrojů (zprávy ČTK a UNHCR), přičemž zprávy vycházejí z informací v médiích. Ta jsou však v Kazachstánu cenzurována. Jediným relevantním zdrojem informací proto mohl být pouze právní předpis, na jehož základě by k postihu mohlo dojít. Nebylo-li žalovanému o možné hrozbě ve správním řízení nic známo, jak uvedl krajský soud, nelze tuto neznalost (neúplnost ve skutkových zjištěních) přičítat k tíži stěžovatelů.

Stěžovatelé shledávají pochybení i v rozhodnutí žalovaného o neudělení humanitárního azylu (§14 zákona o azylu), neboť ekologická situace v Kazachstánu je natolik závažná, že jejich případ je zvláštního zřetele hodný. Špatné životní prostředí se též projevilo na zdravotním stavu stěžovatelky ad a). Žalovaný se s tvrzeními stěžovatelů nijak nevypořádal a ani si ke zhodnocení situace v regionu nezajistil žádné podklady, což je v rozporu s § 3 správního řádu. Stěžovatelé jsou přesvědčeni, že krajský soud měl pro tuto vadu rozhodnutí žalovaného zrušit.

Konečně stěžovatelé namítají, že žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav, neboť se nezabýval pochybnostmi stěžovatelky ad a) ohledně možného pozbytí kazašského státního občanství. Stěžovatelka ad a) si není jista, zda v průběhu správního řízení nepozbyli s manželem státní občanství, což by mělo zásadní vliv na nabytí státního občanství jejich nezletilého syna. Ostatně uváděla, že zastupitelský úřad odmítl vzít narození jejího syna (již na území České republiky) na vědomí. Žalovaný měl pro své rozhodnutí zajistit platné a účinné znění zákona o státním občanství, neučinil-li to, porušil v řízení zásadu materiální pravdy.

Pro přijatelnost kasační stížnosti (§ 104a odst. 1 s. ř. s.) argumentují stěžovatelé nezbytností judikatorního vymezení pojmu „pronásledování z náboženských důvodů“, neboť jsou toho názoru, že k takovému pronásledování není třeba aktivní účasti žadatele na životě náboženské obce. Též je třeba vymezit pojem pronásledování v situacích, v nichž dochází k perzekuci a diskriminaci žadatele v rozporu s oficiální státní politikou, avšak žadatel nemůže s ohledem na společenskou situaci předpokládat, že mu státní orgány poskytnou účinnou pomoc.

Žalovaný ve svém vyjádření popřel důvodnost kasační stížnosti a plně odkázal na správní spis, své rozhodnutí a vyjádření v žalobním řízení. Zastává názor, že jeho

rozhodnutí i rozsudek soudu jsou plně v souladu s platnou právní úpravou, a proto navrhuje kasační stížnost zamítnout. Závěrem pak upozorňuje, že azyl je jen jednou z možností, na jejichž základě může cizinec legálně pobývat na území České republiky, za stanovených podmínek lze k úpravě pobytu využít institutů zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky.

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval otázkou přípustnosti kasační stížnosti. Kasační stížnost podali účastníci řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.), byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a stěžovatelé v ní uplatňují přípustné důvody ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. Stěžovatelé též splňují podmínku povinného zastoupení advokátem ve smyslu ust. § 105 odst. 2 s. ř. s. Kasační stížnost je tedy přípustná.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelů. O přijatelnou kasační stížnost se podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaného pod č. 933/2006 Sb. NSS, jedná v následujících typových případech: (1) kasační stížnost vznáší ne plně prejudikovanou právní otázku; (2) kasační stížnost obsahuje právní otázku, která je dosavadní judikaturou řešena rozdílně; (3) je potřeba učinit judikatorní odklon; (4) pokud bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud (a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, (b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva (k tomu srov. usnesení Nejvyššího správního soudu z 4. 5. 2006, č. j. 2 Azs 40/2006 - 57; všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz).

Z výše uvedeného plyne, že v zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech azylu je nejenom splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodů kasační stížnosti, stanovených v ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s. Zájmem stěžovatele je rovněž uvést, v čem spatřuje, v mezích kritérií přijatelnosti popsanych výše, v konkrétním případě přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat. Stěžovatelé v kasační stížnosti uvedli jako důvod přijatelnosti nutnost vymezení shora uvedených právních otázek. Nejvyšší správní soud s nimi však nesouhlasí, neboť na uvedené právní otázky již ve své rozhodovací činnosti odpovědi poskytl; jiný ze shora vymezených důvodů pro přijatelnost kasační stížnosti Nejvyšší správní soud též neshledal.

Nejvyšší správní soud předně uvádí, že se jedná již o druhé řízení o poskytnutí mezinárodní ochrany stěžovatelům; první žádost byla zamítnuta a žaloba a kasační stížnosti stěžovatelů proti rozhodnutím byly též zamítnuty (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu z 13. 2. 2006, č. j. 6 Azs 332/2004 - 48, a z 9. 2. 2006, č. j. 6 Azs 333/2004 - 46). Stěžovatelé ve druhém řízení uvedli tytéž důvody pro svou žádost jako v řízení prvním s tím, že nyní stěžovatelka ad a) vyslovila též obavu z návratu do země původu spočívající

v tom, že může být souzena a uvězněna pro vlastizradu spočívající v žádosti o mezinárodní ochranu v České republice. Nejvyšší správní soud též projednal kasační stížnost manžela a otce stěžovatelů a taktéž ji odmítl pro nepřijatelnost (srov. usnesení z 16. 12. 2009, č. j. 6 Azs 47/2009 - 122).

Jak je shora uvedeno, stěžovatelé jako důvody pro opuštění Kazachstánu uváděli incidenty, jimž byl vystaven manžel stěžovatelky ad a) ze strany etnických Kazachů. Nejvyšší správní soud nezpochybňuje skutečnost, že stěžovatelé pociťují jeho obtíže jako obtíže vlastní a jako takové mohou být azylově relevantní. Nicméně žádost manžela a otce stěžovatelů byla vyhodnocena jako nedůvodná, což potvrdil i Nejvyšší správní soud ve shora cit. řízení pod sp. zn. 6 Azs 47/2009. Nejvyšší správní soud proto pro potřeby posouzení kasační stížnosti stěžovatelů odkazuje na své usnesení z 16. 12. 2009, č. j. 6 Azs 47/2009 - 122, v té části, v níž stěžovatelé napadají rozhodnutí žalovaného a rozsudek krajského soudu pro nesprávné vyhodnocení manželových obtíží v zemi původu.

K námitce nedostatečných skutkových zjištění žalovaného k otázce hrozby vážné újmy (stíhání a trest za vlastizradu z důvodu podání žádosti o mezinárodní ochranu v České republice): žalovaný usoudil, že stěžovatelce ad a) v případě návratu trestní stíhání v souvislosti s podáním žádosti o mezinárodní ochranu nehrozí, vycházel z Informace MZV ČR, č. j. 117038/2007 - LP z 25. 5. 2007 a ze Zprávy MZ USA o dodržování lidských práv. Nejvyšší správní soud konstatuje, že obě zprávy si nijak neodporují a obě dospívají ke stejnému závěru. Takové skutkové zjištění vyhovuje standardu, který v obecné rovině formuloval Nejvyšší správní soud v rozhodnutí ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008 - 81: *„Informace o zemi původu použité ve věci mezinárodní ochrany musí být v maximální možné míře (1) relevantní, (2) důvěryhodné a vyvážené, (3) aktuální a ověřené z různých zdrojů, a (4) transparentní a dohledatelné“*. Pokud stěžovatelé dovozují, že krajský soud aproboval nedostatečnost skutkových zjištění z toho, že nejsou známy případy uvěznění navrátilivších se neúspěšných žadatelů o azyl, poněkud pozměnila význam užitě formulace. Krajský soud výslovně uvedl k posuzované otázce: *„zpráva výslovně reaguje tak, že z dostupných zdrojů včetně médií není doposud známo, že by neúspěšní žadatelé o azyl byli v případě návratu obviněni“*. Krajský soud pouze vyjádřil, že se takové případy dosud nevyskytly, tudíž stěžovatelčina obava není oprávněná. Stěžovatelé se též mýlí, domnívají-li se, že podkladem pro rozhodnutí o udělení doplňkové ochrany nemůže být „jakási statistická pravděpodobnost jeho trestního postihu“; doplňková ochrana se totiž žadateli udělí právě v případech, v nichž jsou *důvodné obavy*, že bude v případě návratu vystaven hrozbě vážné újmy (§ 14a odst. 1 a 2 zákona o azylu). Nejvyšší správní soud ve vztahu k naplnění důvodů pro udělení doplňkové ochrany přijal tzv. test reálného rizika vážné újmy (srov. blíže rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006 - 82; rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 5. 2008, č. j. 2 Azs 48/2007 - 71; či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70), kterým je nutno rozumět, *„že ve významném procentu případů obdobných situací stěžovatele dojde k nežádoucímu následku, takže stěžovatel má dobré důvody se domnívat, že takovýto následek může s významnou pravděpodobností postihnout i jeho.“* (op. cit. rozsudek sp. zn. 2 Azs 71/2006).

Stěžovatelé dále namítali nepřezkoumatelnost správní úvahy žalovaného o neudělení humanitárního azylu (§ 14 zákona o azylu) a pochybení krajského soudu, jež

uvedenou vadu aproboval; humanitární azyl měl být stěžovatelům udělen z důvodu velmi špatné ekologické situace v zemi původu. Krajský soud zcela správně připomněl, že o udělování humanitárního azylu žalovaný rozhoduje v režimu správního uvážení a role správních soudů při přezkumu takového rozhodnutí je velmi omezená (k tomu srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu z 19. 7. 2004, č. j. 5 Azs 105/2004 - 72, a z 15. 10. 2003, č. j. 3 Azs 12/2003 - 38). V posuzovaném případě si byl žalovaný neuspokojivé ekologické situace v zemi původu vědom, nikterak toto tvrzení nezpochybnil a vycházel z něj; v takové situaci by se jevilo nadbytečným opatřovat zprávy o stavu životního prostředí v Kazachstánu. Žalovaný se ekologickou situací zabýval a neshledal v ní důvod pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, což bylo zcela v souladu s judikaturou zdejšího soudu (srov. rozsudek z 25. 2. 2004, č. j. 5 Azs 38/2003 - 58). Ačkoliv je tedy odůvodnění správního rozhodnutí v části zabývající se aplikací § 14 zákona o azylu poněkud strohé, je zřejmé, že žalovaný vážil též námitky týkající se nedobrého stavu životního prostředí v zemi původu. Stěžovatelka ad a) zmiňuje zdravotní potíže - opakované krvácení z nosu (pohovor - str. 26 správního spisu), jejichž příčinu shledává právě v nepříznivém životním prostředí; Nejvyšší správní soud, aniž by chtěl tyto obtíže zlehčovat, se nedomnívá, že by žalovaný (a tedy i krajský soud) postupoval excesivním způsobem, pokud neposoudil tyto potíže jako jednoznačně „zvláštního zřetele hodné“. Stěžovatelka ad a) též uvedla, že v důsledku znečištění zejm. ovzduší je v oblasti, v níž žili, zvýšený výskyt rakoviny, k tomu je však pouze možno poznamenat, že takové riziko je značně nekonkrétní ve vztahu k osobám stěžovatelů; žalovaný tedy nijak nepostupoval v rozporu s § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, když nezjišťoval podrobnější informace k této námitce. Žalovaný nijak namítanou ekologickou situaci nerozporoval, ale ve své úvaze ji nepovažoval za důvod hodný zvláštního zřetele pro udělení mezinárodní ochrany. Role správních soudů nespočívá v přehodnocování této úvahy. Nejvyšší správní soud tak neshledal v rozsudku krajského soudu, ani v rozhodnutí žalovaného žádný pochybení.

Stěžovatelé konečně namítali nepřezkoumatelnost správního rozhodnutí spočívající v nedostatečně zjištěném skutkovém stavu k otázce státního občanství nezł. stěžovatele ad b). Nutno předně poznamenat, že stěžovatelka ad a) v průběhu správního řízení pouze obecně uváděla, že se do země původu nemůže vrátit též s ohledem na svého syna, stěžovatele ad b), který se narodil na území České republiky. Žalovaný uvedl, že stěžovatel ad b) je občanem Kazachstánu, neboť i jeho rodiče mají tuto státní příslušnost (odkázal na čl. 11 zákona o občanství Kazašské republiky, jenž je mu znám z jeho úřední činnosti); tuto skutečnost ostatně rodiče dítěte prokázali platnými cestovními doklady. Z tohoto důvodu žalovaný považoval stěžovatelčino tvrzení o nemožnosti návratu za azylově irelevantní. V úvaze žalovaného nevidí Nejvyšší správní soud žádný logický rozpor.

Krajský soud k námitce, že stěžovatelka ad a) a její manžel zřejmě pozbyli v důsledku dlouhodobého pobytu v zahraničí kazašské státní občanství, kterou stěžovatelé vznesli u ústního jednání, uvedl, že ze zprávy UNHCR plyne, že v případě stěžovatelky ad a) se tak s největší pravděpodobností nestalo (nebyla zastupitelským úřadem kontaktována, ani se sama na konzulátu neregistrovala). Krajský soud se námitkou velmi pečlivě zabýval (vyžádal si stanovisko UNHCR k dané otázce) a též dospěl k logickému závěru, že stěžovatelka ad a) a její manžel kazašské občanství zřejmě nepozbyli; z toho je zřejmé, že i syn stěžovatelky ad a) je tedy kazašským státním občanem.

Pro úplnost Nejvyšší správní soud dodává, že mu stěžovatelé v řízení o kasační stížnosti doručili prostřednictvím svého zástupce „*podklady k rozhodnutí o kasační stížnosti ze dne 4. 5. 2009. Podklady jsou vyhotoveny v ruském jazyce.*“ Jedná se o 12 stran textu v cizím jazyce - zřejmě kopie z faxového přístroje - jenž je velmi těžko čitelný. Nejvyšší správní soud zástupce stěžovatelů vyzval, aby soudu sdělil, jaké skutečnosti z uvedených materiálů vyvozuje a případně materiály soudu předložil v českém jazyce; k tomu určil lhůtu dvou týdnů. Zástupce stěžovatele na výzvu soudu nijak nereagoval. Nejvyšší správní soud se tedy obsahem zaslaných materiálů nijak nezabýval, neboť mu nebylo vůbec známo, jaký význam pro řízení by mohly mít. Z téhož důvodu ani soud neustanovil v řízení tlumočníka, neboť neshledal takovou potřebu (§ 18 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve spojení s § 64 s. ř. s.).

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje tedy dostatečnou odpověď na námitky podané v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud neshledal ani žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelů. Shledal ji proto ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

O nákladech řízení rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, jestliže byl návrh odmítnut.

Stěžovatelům byl krajským soudem ustanoven usnesením č. j. 28 Az 28/2008 - 78 z 5. 5. 2009 zástupcem pro řízení JUDr. Josef Moravec, advokát. Tomu Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s. přiznal odměnu za zastupování v řízení o kasační stížnosti za jeden úkon právní služby ve smyslu § 11 odst. 1 písm. d) vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů - doplnění kasační stížnosti, a to za každou společně zastupovanou osobu, tedy celkem 4200 Kč. Tato částka se však podle ust. § 12 odst. 4 cit. vyhl. sníží pro každou z více zastupovaných osob o 20%. Právnímu zástupci tedy jako odměna za zastupování náleží 3360 Kč (2 x /2100 - 420/).

Ustanovený zástupce ještě deklaroval jako úkon právní služby „převzetí a přípravu zastoupení“, Nejvyšší správní soud však tento úkon zástupce stěžovatelů nemohl posoudit jako úkon právní služby ve smyslu ust. § 11 advokátního tarifu. V této souvislosti Nejvyšší správní soud uvádí, že podle ustanovení § 11 odst. 1 písm. b) cit. vyhlášky mimosmluvní odměna náleží za první poradou s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení, je-li klientovi zástupce ustanoven soudem. Na rozdíl od ustanovení § 11 odst. 1 písm. a) citované vyhlášky, kdy na základě smlouvy o poskytnutí právních služeb náleží odměna již za samotné převzetí a přípravu zastoupení, ustanovení § 11 odst. 1 písm. b) citované vyhlášky vyžaduje první poradou s klientem. Ta se však v projednávané věci neuskutečnila, což ani zástupce stěžovatele netvrdí.

Dále Nejvyšší správní soud přiznal na náhradě hotových výdajů podle ustanovení § 13 odst. 3 advokátního tarifu 300 Kč paušální náhrady hotových výdajů za 2 úkony (tj. 2 x 300 Kč). Nejvyšší správní soud celkovou částku zvýšil o 19 %, neboť zástupce je plátcem

DPH. Dohromady tedy přiznal částku 4712 Kč jako odměnu za zastupování a náhradu hotových výdajů. K výplatě této částky pak Nejvyšší správní soud stanovil přiměřenou lhůtu.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. prosince 2009

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda senátu